

עברית

פ"ס

שלום עליכם

ברוכים הבאים לאלפים השווייצריים

תובנות למנהגים השווייצריים

ברוכים הבאים לשוויץ

שוויץ מהווה בית לאתרים מרהיבים במיוחד, ומפורסמת בעיקר בזכות הרי האלפים השווייצריים המהווים יעד תיירותי פופולרי לתיירים יהודים. בשוויץ מתגוררים כ-18,000 יהודים (כ-0.2% מכלל האוכלוסייה המקומית), וקיימים בה חיי יהדות תוססים במגוון רחב של בתי כנסת בערים השונות.

המדריך הזה נועד לספק לך סקירה על מזון כשר ובתי כנסת, אך גם על נושאים חשובים אחרים שיכולים להועיל לך במהלך הביקור. מדריך זה איננו מדריך הלכתי.

המדריך גם יכול לעזור במניעת חיכוכים בין התיירים היהודים לאוכלוסייה המקומית. חיכוכים כאלו גרמו לצערנו לדיווחים לא נעימים על התיירים היהודים בשוויץ. חשוב לנו על כן להדגיש את הצורך החיוני בהכרת התרבות השווייצרית וקודי ההתנהגות המקומיים כאשר מתכננים טיול לשוויץ. כולנו מייצגים את העם היהודי, וזוהי אחריות שעלינו לקחת ברצינות.

אנו מקווים שמדריך זה יסייע בהבהרת מספר סוגי בעיות, ויעזור לכולם ליהנות מחופשה טובה עוד יותר בשוויץ.

אנו מאחלים לכם שהייה נעימה!

מזון כשר

במרכולים השווייצרים הרגילים אין הכשר למוצרים, לפיכך יש להתייחס לרשימה הכשרה המפרטת את כל המאכלים הכשרים הזמינים בשווייץ. ישנן שתי רשתות מרכולים עיקריות במדינה – Migros ו COOP, ולפחות אחת מהן קיימת כמעט בכל עיירה. מרבית המוצרים המצוינים ברשימה הכשרה זמינים בחנויות Migros או COOP. לעתים אף תוכלו למצוא מוצרים עם חותמת כשרות בחנויות הללו.

לעיון ברשימה הכשרה: <http://www.irgz.ch/koscherliste>

אם הנכם צורכים חלב עכו"ם, תוכלו למצוא מוצרים נוספים כאן:

<https://igb.ch/de/religioses/koscherupdates>

מידע נוסף על הכשרות בשווייץ זמין כאן:

www.swissjews.ch/en/jewish-life/kosher-in-switzerland/lists-of-kosher-products

שעות העסקים

הבנקים פתוחים בדרך כלל בימי שני-שישי, בין 8:30 בבוקר ל-16:30 אחה"צ. פעם בשבוע הם פתוחים עד מאוחר יותר, יש לבדוק את השעות בבנק המקומי. על כל פנים, הבנקים סגורים בימי ראשון ובחגים לאומיים. בנקים רבים מצוידים בכספומטים המכבדים כרטיסי אשראי זרים. לפני שאתם באים לשווייץ, אנא בדקו בבנק שלכם האם כרטיס האשראי שלכם קביל בשווייץ.

משרדי הדואר פתוחים בדרך כלל בין 8:00-12:00, ובין 14:00-17:00 אחה"צ במהלך ימות השבוע. סניפים מסוימים הנמצאים במרכזי קניות פתוחים בדרך כלל לפי שעות פתיחת המרכז. כל משרדי הדואר סגורים ביום ראשון.

חנויות בעיירות קטנות לרוב פתוחות בין 8:30 ל-12:00, ובין 14:00 ל-18:30 בערב. בערים הגדולות יותר החנויות לרוב פתוחות גם בין 12:00 ל-14:00, ושעות הפתיחה מתארכות עד 20:00 פעם בשבוע, בדרך כלל בימי חמישי.

הדת רבות השוויצריית ונורמיות הבריתיות

השפות הרשמיות בשווייץ הן גרמנית, צרפתית, איטלקית ורומנש, בהתאם לארבעת האזורים של המדינה. מרבית התושבים יכולים לתקשר גם באנגלית. התושבים השווייצריים ידועים באדיבותם, דייקנותם ובהיותם מסודרים מאוד. יש לזכור שיש נורמות חברתיות ייחודיות לשווייץ. חלק מהכללים המובאים בזאת הינם חשובים במיוחד, וחשוב מאד לציית להם.

קיבצנו עבורכם מספר טיפים שיהפכו את הטיול שלכם לנעים יותר, ויעזרו לכם להרגיש בנח במהלך שהותכם בשווייץ. זכרו תמיד ש"דינא דמלכותא דינא", ויש לנהוג בהתאם לכללי המקום!

ברכות שלום והכרויות

ברכות שלום

בשווייץ, ובייחוד בעיירותיה, נהוג לברך לשלום כל אדם שעובר ברחוב, גם אם לא מכירים אותו. ניתן לומר "גוטן טאג", "גרצי", "בונדזור" או אפילו "הלו". כאשר נפגשים עם חברים וידידים, נהוג ללחוץ ידיים כברכת שלום. מרבית האנשים אינם מודעים למושג היהודי של שמירת נגיעה. אם הדבר חשוב לך, וכדי להיות מנומס, ניתן להסביר למקומיים שאנשים ונשים דתיים נמנעים ממגע פיזי כלשהו, מסיבות דתיות.

"בבקשה" ו"תודה"

נהוג להגיד "ביטע" (בבקשה) ו"דאנקע" (תודה). השווייצרים משתמשים במונחים אלו יותר מכל אומה אחרת.

התחשבות, כבוד ונימוס

שקט

אחד היתרונות של שווייץ הוא השקט שלה, במיוחד בשעות הלילה. הן המקומיים והן התיירים שומרים על טון נמוך באזורים ציבוריים (כגון תחבורה ציבורית), וכן בעת שיחה בטלפון נייד. לאנשים הרגילים לרעש עירוני גבוה, הדורש טון דיבור גבוה, הדבר עלול להיתפס כקשה לביצוע, אך האווירה השקטה תורמת לקסם ולרוגע השווייצרי.

ניקיון

שווייץ ידועה בניקיון שלה, ומצופה מהמבקרים להתאים את עצמם לסטנדרטים הללו. זריקת אשפה ברחוב נחשבת למעשה גס במיוחד. חובה להשתמש בפחים הציבוריים כאשר יוצאים לטיול, מסלול או הליכה. בשווייץ, לכל הערים והעיריות יש כללי אשפה ברורים, ואלה ניתנים לאכיפה ע"י קנסות. לכן, חשוב להשיג ולהשתמש בשקי הזבל והפחים המקומיים המאושרים. השלכת אשפה באופן בלתי חוקי יכולה לגרום לקנסות גבוהים. בעלי הדירות ומשרדי התיירות יכולים לספק מידע נוסף בנושא. בנוסף, אסור לזרוק פסולת ביתית בפחים ציבוריים. אם אתם נמצאים במסלול או טיול, ואין פחים זמינים, אנא אספו את הזבל וזרקו אותו במועד מאוחר יותר, על פי הכללים.

הגינות

אטרקציות ציבוריות וחינמיות כגון גני שעשועים, סירות משחק ומתקני טיפוס קיימים לשימוש הכלל. הסטנדרט הוא להשתמש במתקנים למשך זמן מוגבל והגינני, כדי שגם ילדים ו/או אנשים אחרים יוכלו ליהנות מהם.

סבלנות

בשווייץ, דברים אורכים זמן, וכולם מחכים בסבלנות לתורם. בתחבורה ציבורית, אנשים מחכים עד שכל הנוסעים יורדים בתחנה, לפני שהם עולים על הרכבת, חשמלית, אוטובוס או רכבל. בתחנות העצירה של אוטובוסים, רכבות או רכבלים, האנשים מחכים לתורם בשורה, ועולים ללא דחיפות.

העדיפות ניתנת למי שהגיע למקום ראשון. על הילדים לעמוד בתור, ויש להכין אותם לכך בהתאם.

בנוסף, חיוך, רוגע וחברותיות תמיד עוזרים ליצירת רושם חיובי!

פעילויות

בגדי ים

רוב הבריכות והאגמים פתוחים לנשים וגברים באופן מעורב. לא מקובל לשחות עם חולצה או כל בגד אחר שלא נועד לשימוש בבריכה.

מסעדות לא כשרות

כאשר יוצאים למסעדה לא כשרה, לא מקובל להזמין רק מי ברז. על כל אדם להזמין לפחות משקה אחד (לא מנומס להזמין משקה אחד לכמה אנשים). יש אזורי פיקניק המיועדים לאכילת האוכל הביתי. אסור לאכול אוכל בתי בטוח המסעדה.

שירותים

השימוש של שירותים במסעדות או מלונות מותר רק כאשר מזמינים משהו. לפעמים יש לשלם על השימוש בשירותי המסעדה או המלון (בין 50 ראפן 27 פרנקים).

מחירים

המחיר לצרכן אינו נתון לדיון. ישנם מתקנים שמציעים הנחה לרכישות כרטיסים קבוצתיות למשפחות גדולות. חובה לשלם עבור כרטיסים גם לילדים, בהתאם לגילם.

כרטיס או רישיון אורח

לעיתים רבות, אזורי התיירות מספקים לאורחיהם כרטיסים או זיכיונות חינמיים. ברוב המקרים הכרטיסים הם אישיים, וניתנים לשימוש רק על ידי האדם ששמו נקוב על הכרטיס. פעמים רבות הכרטיסים או הרישיונות תקפים רק בצירוף תעודה מזהה או דרכון. העברתם לאחרים אסורה, ונחשבת כגניבה.

דירות שכורות ומלונות

כללים לשבת

כאשר מבליים את השבת במלון או דירה, ייתכן שיהיה צורך להגיע להסכם מסוים עם המארחים. באופן כללי, הציבור הלא-יהודי אינו מודע למנהגים היהודיים שלנו, ולכן מומלץ להודיע להם, ואף לבקש מהם רשות לגבי ההכנות הדרושות לשבת, כגון:

- שימוש במפתח במקום בכרטיס מגנטי לחדר המלון.
- השארת אורות מסוימים דלוקים לאורך כל השבת.
- כיסוי גלאי החשמל.
- הסרת הנורות, למשל של המקרר.
- בקשה מראש למקום בטוח להדלקת נרות.

דירות שכורות

שימו לב שרוב חוזי שכירות הדירות הם משבת-שבת. לכן, חשוב במיוחד לדבר על הנושא עם בעל הבית מראש. כאשר עוזבים דירה או חדר מלון, יש להשאיר אותו נקי ומסודר, אף אם שילמתם עבור הניקיון. ניקיון סופי הוא כפוף לחיובים, אך עדיין יש להשאיר את הדירה מסודרת, ולטאטא אותה. אין לשכוח לנקות את השירותים, ולזרוק את הזבל על פי חוקי המקום. הניקיון היסודי כגון שטיפת רצופות וכו' יבוצע על ידי העובדים של בעל הדירה. בדקו את הסעיפים הרלוונטיים בחוזה השכירות עבור מידע נוסף לגבי חובותיכם כשוכרים.

הכשרה

אם החלטתם להכשיר דירה, חשוב במיוחד להחזיר אותה למצבה המקורי. אין לחמם את כל ארבעת הכירות באותו זמן ולשפוך עליהם מים רותחים, שכן הדבר הורס את התרמוסטט. יש לחמם רק כירה אחת או שניים בצוותא, לאפשר להם להתקרר, ורק אז לשפוך עליהם מים רותחים. יש להשתמש רק בנייר אלומיניום עבה המתאים לתנורים כדי לכסות את הכיריים. ניר האלומיניום הביתי הדק נדבק לכיריים וקשה מאד להסרה. אין אפשרות להכשיר כיריים קרמיים מזכוכית. יש לנקוט באמצעי זהירות כאשר מכשירים כירת גז.

תיירות וביטחון

קבוצות גדולות

הביקורים הנפוצים של קבוצות גדולות או משפחות ברוכות ילדים יכול לגרום לאוטובוסים ולגונדולות להגיע מהר מאד לתפוסה המלאה שלהם. במקרה האפשר, השתדלו לנסוע בקבוצות קטנות יותר, ולהיפגש שוב ביעד או על ההר. הודעה מראש למפעילי התחבורה יכולה לעזור לכם ולהם להתארגן כראוי.

מעבר הולכי רגל

החוקים למעבר הולכי רגל הם נוקשים וקשוחים במיוחד. להולכי רגל תמיד יש זכות קדימה. יש להשתדל לעבור אך ורק במעברי חציה, במידת האפשר.

עצירת הרכב

עצירת הרכב באופן מקרי ברחוב אסורה במקומות רבים. לכן, אין להוריד או להעלות נוסעים בצמתים, כבישים, תחנות אוטובוס וכו'. הדבר יכול להוביל למצבים מסוכנים, והמשטרה יכולה להטיל קנסות. אנא עצרו או החנו את הרכב רק במקומות המסומנים. תמרור עצור דורש עצירה מלאה של הרכב לפני המשך הנסיעה.

חוקי תנועה

שימו לב שחוקי התנועה נאכפים באופן קשוח, והקנסות גבוהים מאד.

בטיחות בהרים – טיפים

טיולים וטיפוסי הרים דורשים הכנה, גם אם מדובר ב"שעת הליכה" בלבד. היצמדות לכללים תעזור לטיול שלכם להיות בטוח ומהנה יותר.

הכנה

רמת קושי

אין להקל בקושי הטיפוס, ויש לתכנן את המסלול מראש. בדרך כלל יש מסלולים שונים המותאמים לרמות קושי שונות. מסלולים רבים בהרים הם מסלולי אלפים גבוהים. מסלולים אלו בדרך כלל תלולים וצרים מאד, ולא מתאימים להליכה עם עגלות.

אור יום

התחילו את המסלול שלכם מוקדם ככל הניתן. שימו לב לשעת השקיעה.

מזג אוויר

וודאו את מזג האוויר, ושימו לב האם יש צפי לגשם, שלג, ערפל או רוחות חזקות.

שמרו על קשר

דאגו שמישהו שאינו מטפס עמכם (כגון חברים שנשארים במלון) יודעים לאיזה מסלול בחרתם לצאת, ומתי אתם מתכננים לשוב מהטיול.

עזרה ראשונה

הצטיידו בערכת עזרה ראשונה הכוללת תחבושות, רטיות, גזה, פלסטרים ועוד.

בטיחות המסלול

מסלול מסומן

אין לעזוב את המסלול המסומן בשום אופן. יש שלטים וסימנים על גדות, שלעים ועצים, שנועדו לסייע לך להגיע ליעד בבטחה.

נעליים

חובה לנעול נעליים סגורות המתאימות להליכה.

מים

הצטיידו במספיק מים, אפילו אם מזג האוויר אינו חם.

מעברים

יציאה לטבע עם המשפחה היא חוויה מהנה. במסלולי הטיפוס הצרים, מומלץ ללכת בשורה כדי להקל על מעבר של קבוצות משני הכיוונים.

בריאות

קחו את הזמן שלכם בעת טיפוס לגבהים. דבר זה יאפשר לגוף שלכם להתרגל. כאבי ראש, סחרחורות, דימום באף וקשיי נשימה הם סימפטומים שיש לשים לב אליהם. נשים בהריון ואנשים בעלי היסטוריה רפואית של בעיות לב או ריאה צריכים להיוועץ עם רופא לפני חופשה באזורים גבוהים.

זריקת אבנים

אין לזרוק אבנים מצוקים, מכוון שייתכן שיש מטפסים אחרים מתחתיכם. חל איסור חמור לקטוף פרחים בהרים.

טבע וכללים

טבע

יש להשתמש במסלולים המסומנים, לא רק מסיבות בטיחותיות, אלא גם כדי לשמר את הטבע. לעתים תכופות חל איסור לדרוך על פרחים, דשא, כרי דשא ומרעה, ולהכנס לשטחי חווה פרטיים, גם אם אין גדר הנראית לעין.

הדלקת אש

יש להדליק אש רק במקומות המסומנים, ואין לנסות להדליק אש במקומות שלא מיועדים לכך. כאשר מדליקים אש, יש לוודא שהיא כבתה לחלוטין לפני שעוזבים את המקום. הסיכון לשריפות יער הוא גבוה מאד.

פסולת

בטבע, כולל אגמים והרים, המוטו הוא להשאיר אותם כמו שהם היו כשהם התגלו. לכן, אין להשאיר פסולת בטבע. כל דבר שמעלים ולא אוכלים/נעשה בו שימוש, צריך לחזור איתכם (ראו גם עמוד 9).

שירותים

עבור יציאות לטבע (כגון הרים, אגמים, גני שעשועים וכו'), חובה להשתמש בשירותים הציבוריים (ראו גם עמוד 10).

עזרה במקרי חירום

הצטיידו במספרי הטלפון של כוחות חילוץ וצרו עמם קשר במקרה הצורך.

ביטחון ואנטישמיות

שוויץ היא מדינה בטוחה, ואין בה ערים או שכונות מסוכנות. עם זאת, יש להיות ערניים למה שקורה בסביבתכם, במיוחד בשעות הערב, ובמקומות התקהלות של צעירים בסופי שבוע.

אם אתם חשים מאוימים, התקשרו מיד ל-117 והודיעו למשטרה.

אם אתם חווים מקרה אנטישמי כלשהו, אנא הודיעו לפדרציה השוויצרית של הקהילות היהודיות:

<https://www.swissjews.ch/en/antisemitism>

שימו לב שלא כל מקרה של אי-הבנה הוא אירוע אנטישמי. במרבית המקרים, הסבר קצר יכול לפתור את המחלוקת, ולהרגיע את המצב.

מספרי טלפון

117 משטרה

118 כיבוי אש

144 שירותי חירום והצלה (אמבולנס)

עבור שירות REGA חילוץ אווירי, המספק סיוע חירום רפואי, במיוחד באזורים נידחים, חייגו 1414 או +41-333-333-333

הצלה +41-44-202-30-60

SIG

מי הם הפדרציה השוויצרית של הקהילות היהודיות

הפדרציה השוויצרית של הקהילות היהודיות (SIG) היא ארגון הגג הפוליטי של יהודי שוויץ, והיא מייצגת את האינטרסים היהודיים ברמה הארצית, מול הרשויות הפדרליות, המוסדות הלאומיים והתקשורת. ארגון SIG מטפח דיאלוג עם קהילות דתיות אחרות, מקדם ידע על יהדות בשוויץ, ומייצג את האינטרסים של שוויץ בארגונים יהודיים בינלאומיים. יתר על כן, SIG מתאם ומטפח את התרבות, הנער והעבודה החברתית של קהילות חברות.

בין המטרות העיקריות של SIG ניתן למנות מניעת כל סוג שהוא של אנטישמיות וגזענות, ותמיכה בענייני דת יהודיים, בייחוד אספקת בשר כשר בשוויץ.

ניתן ליצור עמנו קשר בכל נושא:

קו חם למטיילים: +41(0)43-305-07-65

צרו קשר:

travelers@swissjews.ch | www.swissjews.ch/travelers

© SIG 2019

SIG
Schweizerischer
Israelitischer
Gemeindebund

FSCI
Fédération suisse
des communautés
israélites

בשיתוף פעולה עם קרן GRA נגד גזענות ואנטישמיות
והקהילות החברות ב־SIG:

- 1 Israeliische Kultusgemeinde Baden
- 2 Israeliische Gemeinde Basel
- 3 Jüdische Gemeinde Bern
- 4 Jüdische Gemeinde Biel / Communauté Juive Bienne
- 5 Israeliische Kultusgemeinde Bremgarten
- 6 Israeliische Kultusgemeinde Endingen
- 7 Communauté Israélite de Fribourg
- 8 Communauté Israélite de Genève
- 9 Communauté Israélite de Lausanne et du Canton de Vaud
- 10 Communauté Israélite du Canton de Neuchâtel
- 11 Jüdische Gemeinde St. Gallen
- 12 Jüdische Gemeinde Solothurn
- 13 Israeliische Gemeinde Winterthur
- 14 Jüdische Gemeinde Agudas Achim Zürich
- 15 Israeliische Kultusgemeinde Zürich
- 16 Israeliische Religionsgesellschaft Zürich

